

انواع هویت اجتماعی کودکان از منظر اسلامی و ارائه راهکارهای تربیتی جهت توسعه آن در کودکان

دکتر معصومه محترم

عضو هیأت علمی دانشگاه شیراز
m.mohtaram2016@gmail.com

لیلا محترم

مربی پرورش پیش دبستانی علوم پزشکی شیراز
l.mohtaram71@gmail.com

چکیده

هدف کلی از انجام این پژوهش شناسایی انواع هویت اجتماعی کودکان از منظر اسلامی بود. بدین منظور، بعد از گردآوری آیات و روایات مرتبط با مفهوم هویت انسان و طبقه بندی آن به دو دسته هویت فردی و اجتماعی، به شنایی ابعاد و مؤلفه های هویت اجتماعی کودکان و ارائه راهکارهایی جهت توسعه آن در برنامه های تربیتی پرداخته شد. این کار با ارائه مطالبی جامع و کلی از مفهوم هویت اجتماعی از منظر اسلامی، به علاقه مندان به فهم این موضوع و به ویژه متخصصان و صاحب نظران در زمینه انسان شناسی و تعلیم و تربیت اسلامی کمک خواهد نمود تا با نگاهی جامع از مفهوم هویت اجتماعی کودکان از منظر قرآن کریم و متون اسلامی، به توسعه، اصلاح و تغییر برنامه ها و فرایندهای تربیتی بر اساس فرهنگ و مذهب غالب در جامعه اسلامی خود بپردازند.

واژگان کلیدی: هویت اجتماعی؛ قرآن کریم؛ ابعاد هویت اجتماعی؛ تعلیم و تربیت اسلامی.

مقدمه

هویت انسان یکی از مباحث مهم در حوزه تعلیم و تربیت به شمار می آید؛ به گونه ای که هر متفکری که در این حوزه به طرح مباحثی می پردازد به ناچار باید به درک و فهم دقیقی از هویت انسان - به عنوان یکی از اساسی ترین ابعاد وجود آدمی^۱ - دست یابد. مطابق با تعاریف موجود پیرامون هویت، هویت نوعی نمادسازی یا پدیده ای فرهنگی به شمار می آید که افراد، گروه ها و یا اقوام به منظور احراز موجودیت خود و تمایز از دیگران آن را اتخاذ می نمایند (گودرزی، ۱۳۸۴). به عبارت دیگر هویت تعریفی است که فرد از خود دارد و پاسخی است که به پرسش من کیستم داده می شود (زهیری، ۱۳۸۹). در مباحث مطرح شده پیرامون هویت با تفکیک آن به دو نوع هویت فردی و هویت اجتماعی (اکبری، ۱۳۸۴)، این مسأله مطرح شده است که هویت بخش مهمی از وجود آدمی است که زندگی شخصی و حتی اجتماعی او را متأثر می سازد. با این وصف، توجه به هویت و انواع آن در تعلیم و تربیت آدمی امر مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. البته اهمیت توجه به این مسأله زمانی دو چندان

^۱ از دیگر ابعاد مهم وجود آدمی با رویکرد اسلامی شامل روح؛ عقل، قلب، نفس و ... (باقری، ۱۳۸۳)